

UCHWAŁA NR...../...../2024

Rady Gminy Firlej

z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Firlej na lata 2024-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 i 1572) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177, 742,743, 858 i 1572) Rada Gminy Firlej uchwala, co następuje:

§1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny dla Gminy Firlej na lata 2024-2026 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

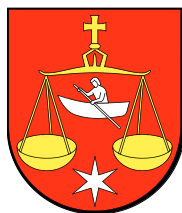
§2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Rady Gminy Firlej

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Gminy Firlej
z dnia 2024 r.

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Firlej na lata 2024-2026

Firlej 2024 r

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	2
I. DETERMINANTY PRAWNE	2
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA RODZIN ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENIE GMINY FIRLEJ	5
1. Sytuacja demograficzna mieszkańców gminy	5
2. Problemy społeczne rodzin korzystających z pomocy społecznej	6
3. Dane statystyczne dotyczące rodzin objętych pomocą społeczną	7
III. ANALIZA SWOT	9
1. Mocne strony	9
2. Słabe strony	9
3. Szanse	9
4. Zagrożenia	10
IV. ORGANIZACJA WSPIERANIA RODZINY	10
1. Zasoby instytucjonalne i kadrowe wspierające rodziny	10
2. Świadczenia społeczne	11
3. Wsparcie asystenta rodziny	13
4. Stypendia szkolne	14
5. Pomoc rodzinom z problemem przemocy	14
6. Pomoc rodzinom z problemem uzależnień	15
V. ZADANIA PROGRAMU	15
1. Cel strategiczny	15
2. Cele szczegółowe	16
VI. WDRAŻANIE PROGRAMU	23
1. Adresaci Programu	23
2. Realizatorzy Programu	23
3. Źródła finansowania Programu	23
4. Monitoring i ewaluacja Programu	23
5. Oczekiwane rezultaty	24
6. Podsumowanie	24

WPROWADZENIE

Rodzina jako podstawowa komórka społeczna powinna być szczególną dla rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania postaw i relacji międzyludzkich, również w życiu dorosłym.

Struktura społeczna różnicuje modele i wzorce rodziny, ale niezależnie od realizowanego modelu rodziny nie ma możliwości uniknięcia potencjalnych problemów. Dotychczas rozpoznane problemy, z jakimi borykają się rodziny (np. bezrobocie, ubóstwo, uzależnienia, przemoc domowa, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych) stale się poszerzają, głównie o zagrożenia związane z postępem technologicznym, rozwojem cyfrowym, doświadczeniem kryzysów humanitarnych, ekonomicznych, stanów zagrożenia epidemicznego oraz ich konsekwencji. Stawia to nowe wyzwania również dla tworzenia systemu na miarę współczesnych potrzeb. Wszelkie zjawiska patologiczne oddziałują na rodzinę, sprawiając, że staje się jednostką dysfunkcyjną. Wówczas odpowiednie instytucje i służby zobligowane są do wspierania rodziny i podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Gminny program wspierania rodziny to zespół planowanych działań mających na celu pomoc rodzinom w przezwyciężaniu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Obecnie wspieranie rodziny wymaga skoordynowanych i planowanych działań przy współpracy wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem w rodzinach, które mają na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania ich funkcji. Rodziny, w których wystąpiła dysfunkcja, wymagają monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i innych przedstawicieli instytucji działających na rzecz rodziny.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie kiedy problemy dopiero się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, z powodu których dziecko musi opuścić własną rodzinę.

I. DETERMINANTY PRAWNE

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Firlej na lata 2024-2026 jest kontynuacją programu realizowanego lokalnie w latach poprzednich. Powstał w oparciu o art.176 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177, z późn. zm.), w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Zgodnie z tą ustawą na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Ustawa również nakłada na gminy obowiązek posiadania 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zapisy Programu korelują z aktami ustawodawstwa krajowego i lokalnego, takimi jak:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870);
- Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. z 2023 r. poz. 1232, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r.- Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1512);
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1923, z późn. zm.);
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025 (Uchwała Nr XXV/136/16 Rady Gminy Firlej z dnia 16 grudnia 2016 r.).

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje na podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego oraz organami administracji rządowej. Podział wskazano w poniższej tabeli.

Tabela nr 1. Podział zadań i kompetencji z zakresu wspierania rodziny na jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
<ul style="list-style-type: none"> • praca z rodziną <ul style="list-style-type: none"> – konsultacje i poradnictwo specjalistyczne; – terapia i mediacje; – usługi dla rodzin z dziećmi; – pomoc prawna – organizowanie spotkań dla rodzin w celu wymiany doświadczeń, zapobieganiu izolacji 	<ul style="list-style-type: none"> • piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna; • usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej; • adopcja 	<ul style="list-style-type: none"> • piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna; • usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej; • adopcja
<ul style="list-style-type: none"> • przydzielenie asystenta rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie rodzinnej pieczy zastępczej <ul style="list-style-type: none"> – funkcja koordynatora • prowadzenie rodzin zastępczych; • prowadzenie rodzinnych domów dziecka; • wprowadzanie rodzin pomocowych 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie ośrodków adopcyjnych
<ul style="list-style-type: none"> • pomoc w opiece i wychowaniu dziecka <ul style="list-style-type: none"> – placówki wsparcia dziennego; – rodziny wspierające; – inne podmioty/ instytucje działające na rzecz rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • usamodzielnianie wychowanków 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych; • prowadzenie interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych

Źródło: Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zgodnie z kompetencjami zakłada się realizację zadań w Programie w formie:

- **pracy z rodziną:** w zakresie profilaktyki – wspierania rodzin w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego; prowadzenia funkcji asystenta rodziny; udzielania pomocy prawnej – w szczególności prawa rodzinnego; kierowanie na terapię i mediacje –

w formie zlecenia zadania specjalistom/instytucjom zewnętrznym; w formie organizowania dla rodzin spotkań – grup wsparcia, samopomocowych;

- **przydzielenia asystenta rodziny;**
- **pomocy w opiece i wychowaniu dziecka:** w formie organizowania/kierowania do placówek wsparcia dziennego, organizowania/kierowania do rodzin wspierających, wnioskowanie o pieczę zastępczą w szczególnych sytuacjach.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA RODZIN ZAMIESZKUJĄCYCH NA TERENIE GMINY FIRLEJ

1. Sytuacja demograficzna mieszkańców gminy

Ludność Gminy Firlej, według stanu na dzień 31.12.2023 r. liczyła 5.705 mieszkańców. W grupie tej było 2.927 kobiet (51,32%) i 2.778 mężczyzn (48,68%). Udział ludności w poszczególnych przedziałach wiekowych w 2023 r. przedstawiał się następująco:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym wynosiła 1.010 osób i stanowiła 17,70% ogółu ludności;
- w wieku produkcyjnym – 3.445 osób (60,39%);
- w wieku poprodukcyjnym – 1.250 osób (21,91%).

Dane statystyczne dotyczące sytuacji demograficznej mieszkańców Gminy Firlej na przestrzeni lat 2021-2023 przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr 2. Ludność według grup wiekowych w latach 2021-2023

Ogółem				Wiek przedprodukcyjny			Wiek produkcyjny			Wiek poprodukcyjny		
Gmina Firlej	Ogółem	K	M	Ogółem	K	M	Ogółem	K	M	Ogółem	K	M
2021 r.	5794	2958	2836	933	447	486	3505	1613	1892	1356	898	458
2022 r.	5742	2943	2799	972	469	503	3470	1603	1867	1300	871	429
2023 r.	5705	2927	2778	1010	483	527	3445	1595	1850	1250	844	406

Źródło: Urząd Gminy Firlej

Struktura wieku ludności w latach 2021-2023 wskazuje każdego roku na spadek liczby ludności przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w 2023 r. w stosunku do 2021 r. o 77 osób. Jednocześnie liczba osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym systematycznie spadała we wskazanych latach tj. w wieku produkcyjnym z 3.505 w 2021 r. do 3.445 osób w 2023 r. Osoby w wieku poprodukcyjnym w 2023 r. stanowiły 1.250 osób spośród całej populacji w danym roku i ich liczba była o 72 osoby niższa w stosunku do roku 2021.

Analizując strukturę płci w latach 2021-2023 można zaobserwować większą liczbę kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców każdego roku, zaś większą liczbę mężczyzn stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz znacznie mniejszą liczbę mężczyzn niż kobiet w wieku poprodukcyjnym.

2. Problemy społeczne rodzin korzystających z pomocy społecznej

Instytucją realizującą szeroko rozumianą pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, doświadczających problemów zakłócających samodzielne funkcjonowanie przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju. Beneficjentami pomocy społecznej w naturalny sposób stają się osoby i rodziny, które nie radzą sobie z zaspokajaniem swoich potrzeb, nie tylko pod względem ekonomicznym. Również rodziny przeżywające trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych stają się świadczeniobiorcami oferty pomocowej Ośrodka. Ustawa o pomocy społecznej wskazuje katalog problemów, które uprawniają do świadczeń.

Tabela nr 3 wskazuje najczęstsze powody udzielania pomocy przez OPS w Firleju.

Tabela nr 3. Powody przyznania pomocy przez OPS w Firleju w latach 2021-2023

Powody udzielania pomocy społecznej	2021		2022		2023	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	108	225	105	272	95	248
Bezrobocie	96	247	88	222	80	216
Niepełnosprawność	46	103	35	81	39	87
Długotrwała lub ciężka choroba	50	114	40	99	38	80
Potrzeba ochrony macierzyństwa	29	157	22	121	23	118
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego:	33	110	24	88	23	75
- rodzina niepełna	21	69	15	46	12	31
- rodzina wielodzietna	4	20	5	31	5	33
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2	1	1	0	0
Alkoholizm	14	19	14	23	7	11
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	1	1	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	1	1
Zdarzenie losowe	2	6	0	0	1	3
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0

Źródło: OPS Firlej

Jak wskazuje przedstawiona analiza, najczęstszym powodem korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej we wskazanych latach było: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba, a także potrzeba ochrony macierzyństwa i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Z perspektywy programu szczególnie ważne są wskaźniki dotyczące bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej kategoria ta występuje łącznie z bezradnością prowadzenia gospodarstwa domowego. Podejmowanie działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi jest traktowane przez służby społeczne priorytetowo, gdyż w dużej mierze dotyczą najmłodszych mieszkańców gminy, czyli dzieci.

Część rodzin z Gminy Firlej obejmowana jest systematycznie pomocą społeczną, głównie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Na przestrzeni diagnozowanych lat, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych utrzymuje się na podobnym poziomie, tj. w 2021 r. były 33 takie rodziny, w 2022 – 24, w 2023 – 23. Najczęściej, problemy występujące w tych rodzinach dotyczą niezaradności w wychowywaniu dzieci z powodu niepełności rodziny lub jej wielodzietności. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niski poziom kulturalny, intelektualny dorosłych, niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, czy karalność sądowa. Często obserwuje się współwystępowanie niekorzystnych sytuacji w rodzinie.

3. Dane statystyczne dotyczące rodzin objętych pomocą społeczną

Dane statystyczne wskazują, że w wyniku globalnych przemian nastąpiła modyfikacja struktury i sposobu funkcjonowania rodziny. Powszechnie obserwuje się odejście od tradycyjnego modelu rodziny. Więzi rodzinne łączące poszczególnych członków uległy powszechnemu rozluźnieniu, zmienił się ich charakter i intensywność.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Firleju w latach 2021-2023 przedstawia się ona następująco:

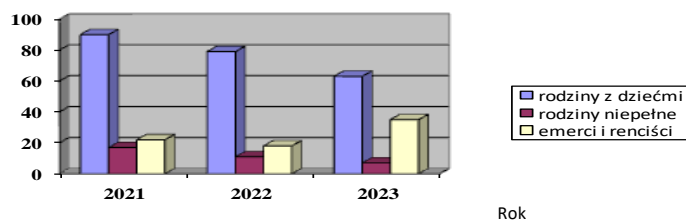
- w 2021 r. – 210 rodzin korzystało ze świadczeń pomocy społecznej (582 osoby w rodzinie tj. 10,04% populacji gminy);
- w 2022 r. – 179 rodzin (503 osoby w rodzinach tj. 8,76% populacji gminy);
- w 2023 r. – 169 rodzin (433 osoby w rodzinach tj. 7,59% populacji gminy).

Analizując typy rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2021-2023 dominowały gospodarstwa jednoosobowe, zaś wśród ogółu rodzin wieloosobowych najliczniejszą grupę rodzin stanowiły rodziny z dziećmi: w 2021 r. – 90, w 2022 r. – 79, w 2023 r. – 63. Rodziny emerytów i rencistów stanowiły w 2021 r. – 22 rodziny, 2022 r. – 18, 2023 r. – 35. Najmniej występowało rodzin niepełnych, w których wychowywały się dzieci. W 2021 r. było ich – 17, 2022 r. – 11, 2023 r. – 7.

Typy rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej OPS w latach 2021-2023 przedstawia wykres 1.

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Firlej na lata 2024-2026

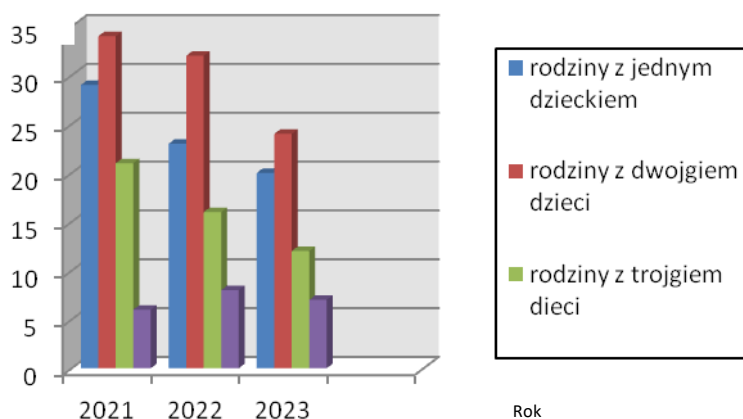
Liczba rodzin

Wykres 1. Typy rodzin korzystających z pomocy społecznej OPS w latach 2021-2023

Wśród rodzin z dziećmi, które korzystały z pomocy społecznej w latach 2021-2023 dominujący jest model rodziny, w którym rodzice wychowują dwoje dzieci. W 2021 r. było takich rodzin – 34, 2022 r. – 32, 2023 r. – 24. Następną grupę stanowią rodziny wychowujące jedno dziecko: w 2021 r. było ich – 29, 2022 r. – 23, 2023 r. – 20; kolejną – troje dzieci: w 2021 r. – 21, 2022 r. – 16, 2023 r. – 12 oraz czworo i więcej dzieci: w 2021 r. było 6 takich rodzin, 2022 r. – 8, 2023 r. – 7. Wskazane modele rodzin obrazuje wykres nr 2.

Liczba rodzin

Wykres 2. Modele rodzin korzystających z pomocy społecznej OPS w latach 2021-2023

Istotnym elementem wsparcia rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w których rodzice nie sprawują należytej opieki nad małoletnimi dziećmi, jest konieczność wprowadzenia zewnętrznej pomocy w formie pieczy zastępczej. Wówczas dzieci z takich rodzin kierowane są do rodzin zastępczych lub do placówek opiekuńczych.

W Gminie Firlej w rodzinach zastępczych każdego roku przebywa kilkoro dzieci tj. w 2021 – 3 dzieci; w 2022r. – 3; w 2023 r. – 4.

III. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT, jako technika analityczna służących do porządkowania informacji w zakresie: czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym czy utrudniającym rozwój oraz jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów.

Jakościowa analiza sytuacji rodziny, dziecka i systemu opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji, pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

Mocne strony

1. Postawa, doświadczenie, wiedza, kwalifikacje i kompetencje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny;
2. Współpraca pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny;
3. Zatrudnienie asystenta rodziny w ramach stosunku pracy w celu wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
4. Dostęp do specjalistów w instytucji pomocy społecznej;
5. Bieżące dokonywanie diagnozy sytuacji rodzin na terenie Gminy Firlej;
6. Zabezpieczenie w budżecie środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny;
7. Sprawnie działająca baza edukacyjna;
8. Realizowanie działań, programów profilaktycznych, z zakresu wsparcia socjalnego (pomocy żywnościowej, dożywiania dzieci i młodzieży).

Słabe strony

1. Ubóstwo;
2. Wyuczona bezradność i roszczeniowość - uzależnienie się rodzin od pomocy instytucjonalnej;
3. Bierna postawa osób i rodzin wobec problemów występujących w ich rodzinach;
4. Niechęć, brak gotowości rodzin do współpracy z instytucjami zewnętrznymi i chęci poprawy swojej sytuacji;
5. Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (terapeuta, psychiatra, mediator rodzinny);
6. Niewystarczające środki finansowe na rozwój infrastruktury w zakresie wspierania rodziny;
7. Brak lokalnych instytucji prowadzących terapię rodzin znajdujących się w kryzysie;
8. Niewystarczająca liczba ośrodków wsparcia/mieszkań socjalnych;
9. Brak rodzin wspierających, która wynika z braku chęci do pełnienia takiej funkcji.

Szanse

1. Prawodawstwo umożliwiające podejmowanie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu;
2. Możliwość pozyskiwania i racjonalnego wykorzystania środków z różnych źródeł;
3. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez pracowników;

4. Kompleksowe wsparcie rodzin dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej;
5. Dostęp do różnych form wsparcia zabezpieczenia społecznego przez rodziny;
6. Rozwój form zabezpieczenia społecznego rodzin z dziećmi;
7. Stabilizacja sytuacji materialnej rodzin dzięki dostępowi do zewnętrznych form wsparcia - finansowego, rzeczowego;
8. Wzrost świadomości i wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziców;
9. Edukacja rodziców, w szczególności poprzez radzenie sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzaniem budżetem domowym;
10. Zapobieganie narastaniu negatywnych zjawisk w rodzinach poprzez wprowadzanie programów profilaktycznych na różnych poziomach edukacji.

Zagrożenia

1. Kryzys rodziny – zanik więzi i wartości rodzinnych;
2. Wzrost kosztów utrzymania rodzin w związku ze wzrastającą inflacją;
3. Wzrost dysfunkcyjności rodzin – uzależnienia członków rodzin, patologiczne zachowania wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm;
4. Emigracje zarobkowe i związane z tym eurosieroctwo;
5. Niekorzystne prognozy demograficzne – starzenie się społeczeństwa.

IV. ORGANIZACJA WSPIERANIA RODZINY

1. Zasoby instytucjonalne i kadrowe wspierające rodziny

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Firlej na lata 2024-2026 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. W Gminie Firlej funkcjonują instytucje i organizacje, realizujące zadania na rzecz dziecka i rodziny, które umożliwiają podejmowanie interdyscyplinarnego wsparcia.

Zasoby instytucjonalne

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju,
- Urząd Gminy Firlej,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Firleju,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Woli Skromowskiej,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowym Antoninie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Przypisówce,
- Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Firleju,
- Samorządowy Zespół Administracyjny Szkół w Firleju,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komisariat Policji w Kocku obejmujący zasięgiem gminę Firlej,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Firleju,
- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Zasoby kadrowe

- pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Firleju – pracownicy socjalni, asystent rodziny, pozostała kadra;
- członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego;
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- kadra pedagogiczna placówek oświatowych funkcjonujących na terenie Gminy Firlej – nauczyciele, pedagodzy szkolni, psychologzy, pozostała kadra,
- dzielnicowi Komisarjatu Policji w Kocku obejmujący swoim działaniem Gminę Firlej,
- kuratorzy sądowi,
- lekarze i pielęgniarki środowiskowe,
- pracownicy Gminnej Biblioteki Publicznej,
- pracownicy Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji,
- pracownicy Urzędu Gminy Firlej,
- członkowie stowarzyszeń i organizacji z terenu gminy,
- radni i sołtysi.

Instytucjonalna pomoc społeczna realizowana przez jednostki samorządu terytorialnego, w bardzo istotny sposób wspierana jest przez działające w sołectwach koła gospodyń wiejskich, wraz z utworzoną bazą świetlic i ochotniczych straży pożarnych. Ich działalność obejmuje m.in. zadania mające na celu wspieranie rodziny. Wskazane organizacje realizują zadania w formie pikników, festynów, wydarzeń sportowo-rekreacyjnych, kulturalnych, edukacyjnych, profilaktycznych, mających na celu integrację środowiska lokalnego, promowanie i wspieranie rodzin.

2. Świadczenia społeczne

Świadczenia społeczne stanowią podstawowe wsparcie dla rodzin o niskim statusie materialnym, wymagających zewnętrznego wsparcia z powodu różnych przyczyn. Ośrodek Pomocy Społecznej w Firleju realizując zadania własne gminy w latach 2021-2023 udzielał pomocy w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w formie: zasiłków celowych, specjalnych zasiłków celowych, pokrycia wyżywienia w szkołach i placówkach opiekuńczo-wychowawczych, usług opiekuńczych oraz zasiłków okresowych i stałych. Pomoc w ww. formach otrzymało w 2021 r. – 252 osoby, 2022 r. – 234 osoby, a 2023 r. – 228 osób.

Rodziny wymagające pomocy w formie żywności obejmowane były wsparciem Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w ramach *Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym Podprogram 2021 Plus*. Program realizowany był w krajach Unii Europejskiej, a jego główny cel to zagospodarowanie rezerw surowców interwencyjnych (produktów zbożowych, ryżu, mleka, mleka w proszku, masła, kaszy, makaronu, mąki, sera, kawy, herbatników, dań gotowych) i wsparcie żywnością osób/rodzin najbardziej potrzebujących. W latach 2021-2023 na terenie Gminy Firlej dystrybucją ww. żywności przy współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Firleju zajmował się Polski Czerwony Krzyż Oddział Regionalny w Lublinie. Wsparciem objęto osoby znajdujące się

w najtrudniejszej sytuacji, spełniające przesłanki wskazane w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Pomocą objęto: w 2021 r. – 581 osób; w 2022 r. – 564 osoby, w 2023 r. – 505 osób.

Szczególnym wsparciem obejmowano rodziny wieloletnim rządowym programie „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Jego celem było wspieranie samorządów gminnych w realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym tj. dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom go pozbawionym. Program przewidywał również przyznanie świadczenia pieniężnego (zasiłków celowych) z przeznaczeniem na zakup artykułów żywnościowych. Łącznie tą formą pomocy objęto w 2021 r. – 72 osoby, w 2022 r. – 73, w 2023 r. – 77. Dodatkowo pomocą w formie pokrycia kosztów posiłków w szkołach i przedszkolach obejmowano dzieci z rodzin będących pod opieką Ośrodka. W 2021 r. programem objęto 120 dzieci, którym udzielono 8.628 świadczeń w formie obiadów w szkołach i przedszkolach; w 2022 r. – 121 dzieci, 12.957 posiłków; w 2023 r. – 114 dzieci, 13.752 posiłki.

Zadania dotyczące realizacji świadczeń socjalnych tj. rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego realizowane są przez Ośrodek w ramach zlecenia zadania przez gminę.

Świadczenia rodzinne to: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne. Realizowano wypłatę jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, oraz świadczenie rodzicielskie i świadczenie „Za życiem”.

Rodzaj świadczeń rodzinnych w latach 2021-2023 przedstawia Tabela nr 4.

Tabela nr 4. Świadczenia rodzinne

Rodzaj świadczenia	Liczba osób (os.) /rodzin (rodz.) uprawnionych/liczba świadczeń (św.)			Wysokość świadczenia
	Rok			
	2021	2022	2023	
Świadczenia rodzinne	427 rodz. / /10.536 św.	431 rodz. / 10.453 św.	380 rodz. / /9.299 św.	x
w tym:				
zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	293 rodz. / 8.340 św.	238 rodz. / 8.188 św.	206 rodz. / /6.436 św.	<ul style="list-style-type: none"> • 95 zł na dziecko do 5 roku życia; • 124 zł – powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia; • 135 zł – powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia
Świadczenia opiekuńcze:				
zasiłek pielęgnacyjny	110 os./ 1.199 św.	107 os./ 1.215 św.	114 os./ 1.279 św.	<ul style="list-style-type: none"> • 215,84 zł dla niepełnospr. dziecka; os. niepełnosprawnej powyżej 16-go roku życia z orzeczeniem o: znacznym st. niepełnospr.; umiarkowanym st. niepełnospr., jeżeli niepełnospr. powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia; os. która ukończyła 75 rok życia

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Firlej na lata 2024-2026

świadczenie pielęgnacyjne	66 os. / 711 św.	83 os. / 891 św.	97 os. / 1.081 św.	• 2.119 zł
specjalny zasiłek opiekuńczy	4 os. / 28 św.	3 os. / 42 św.	4 os. / 44 św.	• 620 zł
oraz:				
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	34 os. / 34 św.	27 os. / 27 św.	20 os. / 20 św.	• 1.000 zł - jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1.922 zł
Świadczenie rodzicielskie	34 os. / 224 św.	20 os. / 90 św.	15 os. / 101 św.	• 1.000 zł – przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego

Źródło: OPS Firlej

W związku z realizacją ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" w 2022 r. wypłacono 1 świadczenie dla 1 rodziny – 4.000 zł, w 2021 r. i 2023 r. nie realizowano zadania.

Dochodem uprawniającym do świadczeń z funduszu alimentacyjnego był w 2021 r. dochód wynoszący 900 zł. Wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego w poszczególnych latach przedstawiała się następująco: w 2021 r. skorzystało z Funduszu – 41 osób, w 2022 r. – 34, w 2023 r. – 25.

Świadczenia rodzinne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego finansowane są z budżetu państwa.

Na rzecz wielodzietnych rodzin z dziećmi, Gmina Firlej realizowała ogólnopolski program „Karta Dużej Rodziny”, w ramach którego wsparciem obejmowano rodziny wielodzietne tj. z trojgiem i większą liczbą dzieci. Podstawowe cele programu to:

- wspieranie rodzin wielodzietnych i rodzin zastępczych;
- promowanie pozytywnego wizerunku rodziny wielodzietnej i rodziny zastępczej;
- ułatwianie rodzinom wielodzietnym i rodzinom zastępczym dostępu do dóbr kultury, sportu i rozrywki.

Program uprawnia członków rodzin wielodzietnych i rodzin zastępczych zamieszkałych na terenie gminy, do korzystania z ulg na usługi objęte programem. W 2021 r. w ramach ww. Programu wydano 44 karty „Dużej Rodziny”; w 2022 r. – 60 kart; w 2023 r. – 56 kart.

3. Wsparcie asystenta rodziny

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od 2015 r. wprowadziła obligatoryjny obowiązek instytucji asystenta rodziny dla każdej gminy. Głównym celem asystentury jest podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziny, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami dnia codziennego. Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności: opracowanie wspólnie z pracownikiem socjalnym, w razie potrzeby z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej planu pracy z rodziną i jego realizacja. Asystent rodziny ma udzielać powierzonym do opieki rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, opiekuńczo-wychowawczych, udzielać wsparcia w poszukiwaniu pracy, w edukacji dzieci, podejmować

w razie potrzeby działania interwencyjne oraz zaradcze, które zmierzają do usamodzielnienia rodziny i pozostawienia w niej dzieci. Do obowiązków asystenta należy także sporządzanie stosownej dokumentacji, aktywna współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, współdziałanie z zespołem interdyscyplinarnym oraz monitorowanie sytuacji po zakończeniu pracy w rodzinie.

Realizując zadania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w OPS w Firleju zatrudniony jest jeden asystent rodziny, którego nadrzędnym zadaniem jest wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, przede wszystkim w formie wspomagania dorosłych i dzieci w zakresie prawidłowego ich funkcjonowania, relacji, zabezpieczenia potrzeb.

W 2021 r. asystent rodziny pracował z 9 rodzinami, w których wsparciem objęto 42 osoby, w tym: 16 osób dorosłych i 26 dzieci.

W 2022 r. asystent rodziny pracował z 7 rodzinami, w których funkcjonowały 34 osoby, w tym: 11 osób dorosłych i 23 dzieci.

W 2023 r. asystent rodziny pracował z 10 rodzinami, w których było 47 osób, w tym: 19 osób dorosłych i 28 dzieci.

4. Stypendia szkolne

Gmina Firlej świadczy również pomoc materialną o charakterze socjalnym, obejmującą stypendia szkolne i zasiłki szkolne. Świadczenia realizuje Samorządowy Zespół Administracyjny Szkół w Firleju.

Formami stypendium szkolnego są: całkowite lub częściowe pokrycie kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, pomoc rzeczowa na zakup podręczników, lektur szkolnych i innych książek pomocniczych, pomocy dydaktycznych i naukowych, przyborów szkolnych, komputera, pokrycia kosztów opłaty za korzystanie z Internetu; zakup stroju sportowego i innych pomocy dydaktycznych niezbędnych na danym etapie kształcenia, wskazanych przez dyrektora szkoły, do której uczeń uczęszcza, pokrycie kosztów wycieczki szkolnej, zakup biletów oraz dojazdu do kina, teatru, na wystawę, gdy wyjazd organizuje szkoła.

W 2021 r. ww. świadczeniami objęto 147 uczniów z 70 rodzin, w 2022 r. – 128 uczniów z 64 rodzin, w 2023 r. – 105 uczniów z 49 rodzin.

Świadczeniem pomocy materialnej o charakterze socjalnym jest również zasiłek szkolny, który przyznaje się uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego, po uprzednim złożeniu wniosku w tutejszym Ośrodku. W 2021 r. nie udzielono żadnego świadczenia w formie zasiłku szkolnego, w 2022 r. – wsparciem objęto 2 dzieci; w 2023 r. – nie udzielono ww. świadczenia.

5. Pomoc rodzinom z problemem przemocy

Jednym z przejawów dysfunkcyjności systemu rodzinnego jest występowanie przemocy w rodzinie. Doświadczenie przemocy w dzieciństwie ze strony rodziców, doznane urazy, krzywdy fizyczne, i psychiczne, w bardzo negatywny sposób wpływają na kształtowanie się osobowości człowieka. W życiu dorosłym dziecka krzywdzonego mogą wystąpić zaburzenia osobowości, depresja, próby samobójcze, większa skłonność do sięgania

po alkohol, czy środki psychoaktywne. Ponadto osoby doświadczające przemocy w dzieciństwie, jako osoby dorosłe częściej wykazują skłonność do stosowania przemocy wobec swoich dzieci, powielając negatywne zachowania rodziców.

Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej określa ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zgodnie z jej zapisami w Gminie Firlej funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na interdyscyplinarnej współpracy instytucji i podmiotów, prowadzonej w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego oraz pracy powołanych przez ZI grup diagnostyczno-pomocowych, realizujących procedurę „Niebieskie Karty” w indywidualnych przypadkach.

W 2021 r. prowadzono 11 procedur „Niebieskie Karty”; w 2022 r. – 7; w 2023 r. – 7.

6. Pomoc rodzinom z problemem uzależnień

Zadania związane z rozwiązywaniem problemu uzależnienia lokalnej społeczności są realizowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Firleju, której głównym celem jest propagowanie zdrowego, trzeźwego stylu życia i przeciwdziałanie alkoholizmowi, leczenie i rehabilitacja. Corocznie Komisja opracowuje program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, którego celem jest udzielanie pomocy nie tylko osobom z problemem alkoholowym, ale także ich rodzinom, a zwłaszcza dzieciom i młodzieży.

W ramach wskazanego Programu realizowano w szkołach programy profilaktyczne dla uczniów, rodziców i nauczycieli. Programy realizowano w formie: prelekcji, pogadanek, spektakli profilaktycznych, festynów, imprez plenerowych, sportowych, konkursów plastycznych, literackich, muzycznych, warsztatów, szkoleń tematycznych. Rozpowszechniano ulotki dotyczące profilaktyki uzależnień, wykonywania i ekspozycji gazetek profilaktycznych.

V. ZADANIA PROGRAMU

Cele i zadania ujęte w niniejszym Programie mają charakter stały, co uwarunkowane jest zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na podstawie diagnozy oraz analizy sprawozdań z realizacji poprzedniego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Firlej na lata 2021-2023 dokonano weryfikacji zapisów w wybranych obszarach.

1. Cel strategiczny

*Rozwijanie systemu wsparcia
sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodzin w Gminie Firlej,
ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin zagrożonych
lub przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych*

2. Cele szczegółowe

1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mającego na celu przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji funkcji rodziny.
2. Specjalistyczne wsparcie dla rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych i rodzin będących w sytuacjach kryzysowych.
3. Podnoszenie kompetencji i doskonalenie umiejętności kadry realizatorów Programu.
4. Promowanie wartości rodziny jako przeciwdziałanie destabilizacji przypisanych jej funkcji.

Cel szczegółowy nr 1 Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mającego na celu przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji funkcji rodziny				
L.p.	Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki	Rezultaty
1.	Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej	Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną liczba rodzin z dziećmi korzystających z posiłku liczba dzieci korzystających z posiłku liczba rodzin z dziećmi korzystających z zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłku liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy żywnościowej liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń rodzinnych liczba rodzin z dziećmi korzystających z funduszu alimentacyjnego	poprawa sytuacji materialnej i bytowej rodzin z dziećmi zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodzin z dziećmi
2.	Udzielenie pomocy w formie: stypendiów, zasiłków szkolnych, wyprawki szkolnej, specjalnych rządowych programów pomocy	Samorządowy Zespół Administracyjny Szkół w Firleju Ośrodek Pomocy	liczba rodzin/dzieci korzystających ze stypendiów szkolnych liczba rodzin/dzieci korzystających z wyprawek	zabezpieczenie w wyposażenia szkolne dzieci poprawa jakości funkcjonowania

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Firlej na lata 2024-2026

	dzieciom i uczniom	Społecznej	w ramach rządowych programów liczba rodzin/dzieci korzystających z zasiłków w ramach specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom	rodzin z dziećmi w wieku szkolnym
3.	Udzielanie pomocy rodzinom wielodzietnym	Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin objętych pomocą z tytułu wielodzietności liczba rodzin korzystających z Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny 3+ liczba wydanych kart Dużej Rodziny 3+	poprawa jakości funkcjonowania rodzin wielodzietnych zwiększenie dostępności do różnego typu usług
4.	Objęcie pomocą finansową rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością	Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą w formie jednorazowego świadczenia w ramach ustawy „Za życiem”	zabezpieczenie potrzeb rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością

Cel szczegółowy nr 2

Specjalistyczne wsparcie dla rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych i rodzin będących w sytuacjach kryzysowych

L.p.	Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki	Rezultaty
1.	Kierowanie asystenta rodziny do pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze	Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta rodziny liczba rodzin objętych monitoringiem po zakończeniu pracy z asystentem rodziny	wzmocnienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych poprawa jakości funkcjonowania rodzin
2.	Przydzielenie asystenta rodzinie zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi objętych wsparciem asystenta rodziny („Za życiem”)	udzielenie wsparcia kobietom i rodzinom zgodnie z założeniami ustawy „Za życiem” zabezpieczenie potrzeb rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym poprawa jakości funkcjonowania

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Firlej na lata 2024-2026

				rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym
3.	Wsparcie rodzin z dziećmi znajdujących się w kryzysie w formie pracy socjalnej	Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem pracownika socjalnego liczba rodzin monitorowanych przeżywających trudności lub zagrożonych kryzysem	zdiagnozowanie potrzeb rodzin z dziećmi zdiagnozowanie problemu rodzin i niezwłoczne reagowanie poprawa jakości funkcjonowania rodzin z dziećmi
4.	Wsparcie rodzin zagrożonych problemem przemocy	Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny	liczba rodzin z dziećmi objętych procedurą Niebieskie Karty liczba grup diagnostyczno-pomocowych	zapewnienie instytucjonalnej, specjalistycznej pomocy rodzinom z dziećmi znajdujących się w sytuacjach kryzysowych zabezpieczenie potrzeb osób doznających przemocy domowej zmniejszenie liczby sytuacji kryzysowych związanych z przemocą
4.	Organizowanie wsparcia dla rodzin z dziećmi z problemem alkoholowym	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba konsultacji / spotkań z osobami kierowanymi do GKRPA liczba rodzin z dziećmi z problemem alkoholowym korzystających z pomocy społecznej	zapewnienie instytucjonalnej, specjalistycznej pomocy rodzinom z dziećmi znajdujących się w sytuacjach kryzysowych zwiększenie liczby osób podejmujących leczenie zmniejszenie liczby sytuacji kryzysowych związanych z problemem uzależnienia
5.	Zwiększenie dostępności do specjalistycznego	Ośrodek Pomocy	liczba podmiotów	udzielenie niezwłocznego wsparcia rodzinom

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Firlej na lata 2024-2026

	poradnictwa (rodzinnego, socjalnego, prawnego, psychologicznego, pedagogicznego, psychologicznego, prawnego, w zakresie: asysty rodzinnej, uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej)	<p>Społecznej</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny</p> <p>Placówki oświatowe</p> <p>Organizacje i stowarzyszenia</p> <p>Poradnie specjalistyczne</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie</p>	<p>udzielających poradnictwa</p> <p>rodzaj poradnictwa specjalistycznego</p> <p>liczba osób/ rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego</p> <p>liczba udzielonych porad dla rodzin z dziećmi</p>	<p>w kryzysie</p> <p>poprawa funkcjonowania rodzin i osób korzystających ze wsparcia</p> <p>poprawa relacji między członkami rodziny</p> <p>poprawa jakości funkcjonowania rodzin z dziećmi</p>
6.	Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	Ośrodek Pomocy Społecznej	<p>liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej</p> <p>kwota wydatków na pieczę zastępczą</p>	zapewnienie małoletnim dzieciom bezpiecznych warunków życia i właściwej opieki w pieczy zastępczej
7.	Ustanowienie rodzin wspierających	Ośrodek Pomocy Społecznej	<p>liczba rodzin zgłaszających chęć pełnienia funkcji rodziny wspierającej</p> <p>liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej</p>	wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze
8.	Tworzenie stosownie do zdiagnozowanych potrzeb grup wsparcia oraz grup samopomocowych dla rodzin z dziećmi		<p>Liczba grup wsparcia</p> <p>Liczba grup samopomocowych</p> <p>Liczba rodziców/ rodzin uczestniczących w grupach wsparcia</p>	<p>Zapobieganie izolacji</p> <p>Wymiana doświadczeń między rodzicami</p>
9.	Wspieranie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i	<p>Urząd Gminy</p> <p>Placówki oświatowe</p>	<p>Liczba placówek wsparcia dziennego</p> <p>Liczba dzieci przebywających</p>	Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Firlej na lata 2024-2026

	młodzieży	Organizacje i stowarzyszenia	w placówkach wsparcia dziennego	Integracja społeczna Wsparcie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
Cel szczegółowy nr 3 Podnoszenie kompetencji i doskonalenie umiejętności kadry realizatorów Programu				
L.p.	Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki	Rezultaty
1.	Organizowanie szkoleń/konferencji/seminariów tematycznych dla osób zawodowo zajmujących się rodzinami w kryzysie	Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny Urząd Gminy Organizacje i stowarzyszenia Placówki oświatowe	liczba zorganizowanych szkoleń/ konferencji/ seminariów/ spotkań służących doskonaleniu pracy z rodzinami liczba przeszkolonych pracowników	wzrost kompetencji osób świadczących specjalistyczną pomoc rodzinom w kryzysie poprawa jakości wsparcia instytucjonalnego
2.	Interdyscyplinarna współpraca instytucjonalna lokalnych podmiotów w zakresie rozwiązywania problemów rodzin z dziećmi pozostających w kryzysie	Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny Urząd Gminy Placówki oświatowe Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Służba zdrowia Policja	liczba instytucji współpracujących w zakresie wspierania rodzin formy współpracy	zintegrowanie lokalnych działań podmiotów wspierających rodziny z dziećmi skoordynowanie interdyscyplinarnej pomocy skierowanej do rodzin z dziećmi w kryzysie
3.	Rozpowszechnianie informacji o zakresie instytucjonalnego wsparcia na rzecz	Ośrodek Pomocy Społecznej	liczba rozpowszechnianych informacji forma rozpowszechnianych	zwiększenie dostępu do informacji o różnorodnych formach lokalnego

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Firlej na lata 2024-2026

	rodzin zamieszkałych na terenie gminy	Placówki oświatowe Urząd Gminy Zespół Interdyscyplinarny Organizacje i stowarzyszenia	informacji	wsparcia rodzin wzrost świadomości rodzin w zakresie możliwości uzyskania zewnętrznego wsparcia instytucjonalnego wzrost świadomości społecznej w lokalnej społeczności w zakresie możliwości uzyskania instytucjonalnego wsparcia
<p>Cel szczegółowy nr 4 Promowanie wartości rodziny jako przeciwdziałanie destabilizacji przypisanych jej funkcji</p>				
L.p.	Zadania	Realizatorzy	Wskaźniki	Rezultaty
1.	Organizowanie różnorodnych form integracji rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń inicjowanych w środowisku lokalnym	Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy Placówki oświatowe Organizacje i stowarzyszenia	liczba podejmowanych inicjatyw lokalnych na rzecz integracji rodzin liczba spotkań/programów/projektów edukacyjnych, socjalnych, prozdrowotnych i kulturalno-rozrywkowych liczba podmiotów podejmujących inicjatywy liczba uczestników w spotkaniach/programach/projektach wydarzeniach/	poprawa jakości funkcjonowania rodzin integracja środowiska lokalnego/ rodzin wzrost świadomości współuczestniczenia w życiu lokalnym

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Firlej na lata 2024-2026

2.	Organizowanie akcji informacyjnych podejmujących zagadnienia funkcjonowania współczesnej rodziny i jej problemów	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Zespół Interdyscyplinary</p> <p>Urząd Gminy</p> <p>Placówki oświatowe</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <p>Organizacje i stowarzyszenia</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie</p> <p>Policja</p>	<p>liczba podejmowanych akcji informacyjnych</p> <p>forma podejmowanych akcji informacyjnych</p> <p>liczba kampanii społecznych</p> <p>liczba artykułów w mediach lokalnych dotyczących realizowanych lokalnie działań na rzecz rodziny</p> <p>liczba podmiotów uczestniczących w akcjach informacyjnych</p> <p>liczba uczestników akcji informacyjnych</p>	<p>wzrost świadomości w zakresie funkcjonowania rodzin</p> <p>wzrost poczucia bezpieczeństwa rodzin</p> <p>poprawa jakości funkcjonowania rodzin z problemami</p> <p>prowadzenie różnorodnych form akcji informacyjnych</p>
3.	Edukacja służąca wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Placówki oświatowe</p> <p>Organizacje i stowarzyszenia</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubartowie</p> <p>Poradnie specjalistyczne</p>	<p>liczba osób korzystających z zajęć profilaktycznych /edukacyjnych</p> <p>liczba przeprowadzonych zajęć edukacyjnych/profilaktycznych</p> <p>liczba dzieci korzystających z zajęć edukacyjnych</p> <p>liczba podmiotów prowadzących zajęcia edukacyjne/ profilaktyczne</p>	<p>zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie pożądanych metod wychowawczych oraz prawidłowej komunikacji w rodzinie</p> <p>promowanie, wzmocnienie pozytywnych postaw rodzicielskich</p> <p>podniesienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców</p> <p>niwelowanie ryzyka powielania nieprawidłowych wzorców wychowawczych przez rodziców</p>

VI. WDRAŻANIE PROGRAMU

1. Adresaci Programu

Adresatami programu są przede wszystkim:

- rodziny wychowujące dzieci, w tym w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny o trudnej sytuacji materialno-bytowej, rodziny zagrożone ubóstwem, dotknięte przemocą domową, jak również rodziny, w których rodzicom została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej;
- dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym;
- lokalne instytucje samorządowe oraz zatrudnieni w nich pracownicy działający na rzecz rodzin.

2. Realizatorzy Programu

Programu będzie realizowany przez podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się w pracy z rodzinami z dziećmi.

Realizatorzy Programu w Gminie Firlej to:

- samorząd lokalny,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- placówki oświatowe,
- placówki kulturalne, sportowe,
- organizacje i stowarzyszenia,
- Policja,
- lokalna służba zdrowia.

3. Źródła finansowania Programu

Środki na realizację Programu będą pochodzić z:

- środków własnych gminy,
- z dotacji budżetu państwa,
- ze środków pozabudżetowych pozyskanych na zadania związane z realizacją Programu.

Część zadań programowych finansowanych będzie w ramach środków stanowiących finansowanie statutowych zadań realizatorów i nie wymagają dodatkowych nakładów finansowych.

4. Monitoring i ewaluacja Programu

Przedmiotem ewaluacji Programu będzie ocena skuteczności realizowanych zadań dokonana w oparciu o analizę wartości osiągniętych wskaźników ich realizacji. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji, zaplanowanie dalszych działań

(w przypadku pojawienia się nowych potrzeb) oraz ewentualnego doskonalenie działań dotychczas realizowanych.

Realizatorzy zadań, wskazani w Programie, zobowiązani są do przekazywania informacji i danych, niezbędnych do opracowania rocznych sprawozdań z realizacji Programu, Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Firleju, jako instytucji koordynującej jego realizację.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy Firlej składa Radzie Gminy Firlej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

5. Oczekiwane rezultaty

Oczekiwanymi rezultatami realizacji Programu są:

- poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich;
- ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, w tym rodzin z problemem przemocy domowej oraz rodzin z problemem uzależnienia;
- współpraca i zaangażowanie rodziców z instytucjami w celu powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej;
- wzrost świadomości społeczności lokalnej w zakresie dostępnych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych;
- rozwijanie współpracy instytucji, podmiotów i organizacji w realizacji działań na rzecz wspierania dziecka i rodziny.

6. Podsumowanie

Przedstawione w Programie działania ukierunkowane są na systemowe wsparcie rodzin, które doświadczają trudności opiekuńczo-wychowawczych. W konsekwencji interdyscyplinarna pomoc umożliwi odzyskanie poczucia własnej sprawczości oraz powrót do prawidłowego wykonywania zadań i spełniania właściwych funkcji. Działania te pozwolą zatrzymać dziecko w jego rodzinie naturalnej lub umożliwią powrót do niej w razie czasowego umieszczenia w pieczy zastępczej. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe tylko przy współpracy instytucji powołanych do wspierania rodziny, ale przede wszystkim przy aktywnym współdziałaniu ze strony samej rodziny, ponieważ osiągnięcie zakładanych celów w znacznej mierze zależy od motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej i nabycia umiejętności przezwyciężenia trudności.

Jednocześnie jako działania niezbędne, należy wskazać te, które prowadzić mają do efektywnego podnoszenia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć szanse rodziny na samodzielne i prawidłowe funkcjonowanie w środowisku, z wykorzystaniem własnej aktywności i wewnętrznego potencjału, w celu zdobywania nowych umiejętności, koniecznych do prawidłowego wypełniania ról społecznych.

